

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

I

R J E Š E N J E

Visoki pravni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca L. R. B., predsjednice vijeća, J. J. i B. M., članova vijeća, te više sudske savjetnice V. K., zapisničarke, u upravnom sporu tužitelja I. P. iz Z., kojeg zastupa punomoćnik I. B., odvjetnik u Z., M. K. iz R., M. K. iz M., D. K. iz S., D. R. iz Z., V. P. iz Z., i P. B. iz Š., kojeg zastupa punomoćnik M. R., odvjetnik u Z., protiv rješenja tužene Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, Zagreb, Miramarska 24b, Klasa: UP/I-451-04/10-10/2, Ur. broj: 326-321100-17 od 25. ožujka 2010., radi obveze objavljivanja ponude za preuzimanje trgovačkog društva, u nejavnoj sjednici vijeća održanoj 22. kolovoza 2013.

p r e s u d i o j e

Tužbe tužitelja I. P., M. K., D. K., D. R., V. P. i P. B. se odbijaju

r i j e š i o j e

Postupak po tužbi tužitelja M. K. se prekida.

Obrazloženje

Osporenim rješenjem tuženog utvrđeno je u točki 1. izreke, da je za tužitelje M. K. iz R., M. K. iz M., D. K. iz S., I. P. iz Z., D. R. iz Z., V. P. iz Z., i P. B. iz Š., temeljem zajedničkog djelovanja, nastala obveza objavljivanja ponude za preuzimanje društva X. d.d. iz R., te im je, točkom 2. izreke, naloženo u roku od 30 dana od primitka rješenja, u skladu sa Zakonom o preuzimanju dioničkih društava, Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga podnijeti zahtjev za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje, ponudu za preuzimanje i isprave iz članka 22. stavka 3. Zakona o preuzimanju dioničkih društava. Točkom 3. izreke rješenja naloženo je društvu X. d.d. iz R., predmetno rješenje dostaviti dioničarima društva ili omogućiti dostavu rješenja putem S. k. d. d. iz Z., u roku od 15 dana od dana primitka rješenja, dok je točkom 4. izreke određena obveza plaćanja upravne pristojbe u iznosu od 2.000,00 kn te naknade od 20.000,00 kn u korist žiro računa donositelja rješenja, a točkom 5. izreke je određena objava rješenja u Narodnim novinama.

Pravovremenim tužbama osporili su tužitelji navedeno rješenje u cijelosti, i to tužitelj I. P. tužbom zaprimljenom pod brojem: Us-4243/2010, tužitelji M. K. i M. K. pod brojem: Us-4625/2010, D. K. pod brojem Us-4626/2010, D. R. pod brojem Us-4626/2010, V. P. pod brojem Us-4698/2010 i P. B. pod brojem Us-4852/2010., pa kako se spori isti upravni akt to je odgovarajućom primjenom odredbe članka 313., stavka 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj: 53/91. do 25/13.), koji se primjenjuje temeljem odredbe članka 60.

Zakona o upravnim sporovima Sud predmete spojio radi zajedničkog odlučivanja i donošenja jedne presude, pod brojem Us-4243/2010.

Tužitelji osporavaju navedeno rješenje iz svih razloga propisanih odredbom članka 10. stavka 1. točke 1. i 3. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 53/91., 9/92. i 77/92., dalje u tekstu: ZUS), navodeći daje iz utvrđenog činjeničnog stanja izveden pogrešan zaključak koji je bio osnova za nepravilnu primjenu materijalnog propisa. Prvenstveno osporavaju izvedeni zaključak o zajedničkom djelovanju osnovom kojeg je utvrđena obveza objavljivanja ponude za preuzimanje dioničkog društva. Tako tužitelj I. P. ističe da ni na koji način nije sporazumno djelovao sa tužiteljima R., P. i K. s kojima se još 2007. razišao zbog različitih vizija o daljnjem poslovanju društva što otklanja osnovanost zaključka o zajedničkom djelovanju. Spori da je intenzivirao prikupljanje dionica navodeći da je na izbornoj skupštini 12. srpnja 2007. zastupao 1788 glasova dioničara, a 1. kolovoza 2008. samo 742 glasa, dakle gubio je glasove, a ne stjecao uz što ističe da se stalno brinuo za dobrobit malih dioničara, a ne radio protiv njih.

Tužitelji M. K. i M. K. spore zaključak o zajedničkom djelovanju navodeći da sama okolnost što dva ili više dioničara imaju više od 25 % dionica i glasaju za donošenje istih odluka ne opravdava navedeni zaključak.

Tužitelji spore da je stečenim dionicama prijedben prag uslijed kojeg se određuje obveza objavljivanja ponude za preuzimanje pa, kao i ostali tužitelji, prigovaraju pravilnosti izračuna broja-postotka stečenih dionica smatrajući da vlastite dionice slijedom odredbi Zakona o trgovačkim društvima ne daju pravo glasa na skupštini društva.

Tužitelj D. K., ističe istovrsne prigovore vezane uz zajedničko djelovanje navodeći da je, npr., tužitelja B. susreo samo jednom, a s Upravom društva nije povezan jer je za člana Nadzornog odbora izabran protivno njihovom prijedlogu i glasanju. Istim razlozima, kao i prethodni tužitelji, spori način izračuna postotka stečenih dionica i time samih uvjeta za utvrđivanje obveze za objavljivanje ponude za preuzimanje.

Tužitelj D. R. ističe istovrsne prigovore vezane uz zajedničko djelovanje i vlastite dionice kao i tužitelj V. P. Ističe da je glasao u skladu s usmenim uputama opunomoćitelja koji su podržali prijedloge Uprave i Nadzornog odbora, objavljene 40 dana prije Glavne skupštine zakazane za 1. kolovoz 2008. pa tužena proizvoljno tumači sadržaj i smisao punomoći naglašavajući da punomoćnik može poduzimati samo radnje na koje je ovlašten, a dioničar se može pojaviti na skupštini i glasati neovisno je li punomoć dao.

Tužitelj P. B. ističe istovrsne prigovore vezane uz pogrešno utvrđeno činjenično stanje u odnosu na kontrolni prag za obvezivanje na objavljivanje ponude za preuzimanje, vezano uz vlastite dionice koje su imovina svih dioničara. Spori i zaključak o zajedničkom djelovanju, posebno u odnosu na Ciljno društvo nalazeći paradoksalnim i neostvarivim da bi djelovalo suprotno interesima dioničara ili samog sebe jer sve radnje društva idu u korist svih dioničara pa smatra pogrešno primijenjenim odredbe članka 5. stavka 2. točke 2. Zakona o preuzimanju dioničkih društava. Pogrešan je i zaključak o usklađenom djelovanju s društvom T. d.o.o, koji su samo povezana društva u smislu Zakona o trgovačkim društvima te članovi uprava tih društava nisu osobe za koje se presumira zajedničko djelovanje.

Na osnovi izloženog, tužitelji smatraju dokazanim da nisu ispunjeni zakonom propisani uvjeti za obvezivanje na objavljivanje ponude za preuzimanje društva X. d.d. te predlažu da Sud tužbu uvažiti i poništi rješenje tuženog u cijelosti.

Tuženo tijelo u opširnim odgovorima protivi se tužbama pozivom na razloge osporenog rješenja, posebno odgovarajući na prigovore svakog od tužitelja u odnosu na ostvareni kontrolni prag, zajedničko djelovanje i ostale prigovore.

Predlaže tužbe odbiti kao neosnovane.

Tužba nisu osnovane.

Sporno je u predmetnoj stvari jesu li se ostvarili uvjeti propisani Zakonom o preuzimanje dioničkih društava (Narodne novine, broj 107/07., 33/09., 108/12., 90/13.- Odluka Ustavnog suda i 99/13.-Odluka Ustavnog suda dalje: ZPDD) za obvezivanje tužitelja za objavljivanje ponude za preuzimanje trgovačkog društva X. d.d.

Naime, odredbom članka 9. stavka 1. ZPDD-a propisano je da je fizička ili pravna osoba obvezna objaviti ponudu za preuzimanje kada neposredno ili posredno, samostalno ili djelujući zajednički, stekne dionice s pravom glasa ciljnog društva, tako da, zajedno s dionicama koje je već stekla, prijeđe prag od 25% dionica ciljnog društva (kontrolni prag).

S obzirom na odredbe ZPDD o zajedničkom djelovanju (članak 5. stavak 1. i članak 6.) smatra se da zajednički djeluju fizičke i/ili pravne osobe koje surađuju međusobno ili s ciljnim društvom na temelju sporazuma, izričitog ili prešutnog, usmenog ili pisanog, čiji je cilj stjecanje dionica s pravom glasa, usklađeno ostvarivanje prava glasa ili sprječavanje druge osobe u provođenju postupka preuzimanja.

Za koje se osobe presumira zajedničko djelovanje propisano je u stavku 2. točkama 1. do 4. članka 5. ZPDD-a., kada pravne osobe te fizičke i/ili pravne osobe kontroliraju drugu pravnu osobu u stavku 3., što se smatra kontrolom nad pravnom osobom u stavku 4., kada trgovačka društva djeluju zajednički po samom zakonu u stavku 5. te krvno srodstvo i bračna/izvanbračna zajednica kao zajedničko djelovanje ex lege u stavku 6.

Analizirajući sadržaj spisa predmeta, priložene isprave te razloge osporenog rješenja proizlazi osnovanim zaključak o zajedničkom djelovanju tužitelja i Ciljnog društva koje su rezultirale utvrđenom obvezom objavljivanja ponude na preuzimanje trgovačkog društva za tužitelje.

Naime, iz spisa predmeta proizlazi da je tijekom nadzora nad stjecanjem i otpuštanjem vlastitih dionica društva X. d.d. (dalje u tekstu: Ciljno društvo) utvrđeno da je dana 15. srpnja 2008. stjecanjem dionica s pravom glasa Ciljnog društva preden prag (kontrolni) od 25% dionica društva slijedom čega je, u smislu odredbe članka 9. stavka 1. ZPDD nastala obveza za objavljivanje ponude za preuzimanje dioničkog društva. Iako svi tužitelji spore stanovište tuženog tijela o zajedničkom djelovanju, sadržaj spisa predmeta te slijed događaja i aktivnosti vezanih uz pripremu održavanja Glavne skupštine, aktivnosti oko pribavljanja punomoći malih dioničara, stjecanja i otpuštanja vlastitih dionica Ciljnog društva u svojoj povezanosti govore o pravilnosti izvedenog zaključka da su tužitelji zajednički i sporazumno s Ciljnim društvom djelovali radi ostvarivanja prava glasa, odnosno stjecanja dionica s pravom glasa.

Iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da je nakon zakazivanja Glavne skupštine za 1. kolovoza 2008. primljen protuprijedlog grupe dioničara vezan uz raspodjelu zadržane dobiti prethodnih godina, isplatu dividende, raspolaganje trezorskim dionicama i podjeli dionica i ukidanje nominalne vrijednosti istih, kao i dopuna protuprijedloga vezano uz izbor predsjednika Glavne skupštine, opoziv i izbor članova Nadzornog odbora, imenovanju posebnog revizora te je zatraženo posebno izvješće o važnim pitanjima po društvo.

S obzirom na dokaze u spisu koji govore o kasnije poduzetim aktivnostima, proizlazi da su navedene prijedloge Uprava društva i Nadzorni odbor ocijenili kao želju za preuzimanjem društva te su članovi Uprave (M. K., predsjednik i M. K., član) i Nadzornog odbora (D. R., predsjednik, V. P., zamjenik, D. K., član i I. P., član) pojačali aktivnosti radi osiguranja prava glasa na Glavnoj skupštini putem prikupljanja punomoći malih dioničara, a stjecanje vlastitih dionica se intenziviralo putem Z. d.d. Zatim je X. d.d. 18. srpnja 2008. prodala 1.000 vlastitih dionica tvrtci V. d.o.o., bez odobrenja Glavne skupštine, koje je zatim dalo punomoć za zastupanje na skupštini M. K., članu Uprave, bez posebne upute. V. d.o.o. isplatio je polovinu kupoprodajne cijene putem kredita kojem je sudužnik upravo Ciljno društvo, što također govori u prilog djelovanju samog Ciljnog društva u osiguranju prava glasa na Glavnoj skupštini.

Proizlazi, da su tužitelji u tim aktivnostima sporazumno zajednički djelovali kao fizičke

osobe ali i kao uprava društva, pa je opravdan zaključak da je i Ciljno društvo X. d.d. zajednički djelovalo pri pribavljanju dionica s pravom glasa, što otklanja suprotne prigovore tužitelja.

Ne samo u pripremi Glavne skupštine, već i ranije, u proljeće 2008., tužitelj P. B. je s ostalim tužiteljima i društvom djelovao u stjecanju većine dionica. Njegova povezanost s Ciljnim društvom nesporna je jer je Ciljno društvo vlasnik 50% temeljnog kapitala tvrtke T. d.o.o. Š. kojem je tužitelj jedini osnivač i direktor, drugi član uprave je tužitelj M. K., član Uprave Ciljnog društva., čiji glas ima prevladavajući utjecaj kod donošenja odluka, pa Ciljno društvo kontrolira društvo T. d.o.o. Time zajedničko djelovanje postoji već po odredbi članka 5. stavka stavka 2. točke 2. ZPDD u vezi s odredbom stavaka 3., 4. i 5 istog članka ZPPD-a za koje se po samom zakonu presumira zajedničko djelovanje, jer je tužitelj B. član uprave društva koje djeluje zajednički sa Ciljnim društvom koje ga kontrolira s obzirom na svoj udjel u temeljnom kapitalu i prevladavajući utjecaj u donošenju odluka. Upravo okolnosti koje govore u prilog zajedničkom djelovanju su način i dinamika stjecanja dionica Ciljnog društva od strane tužitelja osobno, prethodni slijed postupaka povezan sa zajmom koji je isto dalo trgovačkom društvu T. d.o.o., upisanim založnim pravom, predugovorom o prijenosu poslovnih udjela i ostalim aktivnostima, što je sve detaljno obrazloženo u osporenom rješenju.

U odnosu na sporno pitanje kontrolnog praga, Sud ocjenjuje pravilnim zaključak tuženog o broju dionica kojim su raspolagali tužitelji i osobe koje su s njima zajednički djelovale te suprotni prigovori tužbi vezani uz način uračunavanja vlastitih dionica nisu osnovani.

Temeljem odredbe članka 8. stavka 1. ZPDD, pri utvrđivanju broja dionica s pravom glasa ciljnog društva koje drži ponuditelj i osobe koje s njim zajednički djeluju, u obzir će se uzeti dionice s pravom glasa ciljnog društva koje su te osobe stekle (točka 1.) i, među ostalim, koje su im povjerene, ako one mogu iz tih dionica samostalno ostvarivati pravo glasa, po vlastitoj ocjeni, bez posebnih uputa dioničara (točka 5.).

U postupku je utvrđeno i, na čemu se osniva odluka o nastanku obveze, da su na dan 15. srpnja 2008. Ciljno društvo i tužitelji zajedno s dionicama s pravom glasa koje su povjerene temeljem punomoći, raspolagali s ukupno 7.221 dionicom što predstavlja 25,112 % dionica s pravom glasa Ciljnog društva.

Sporno je među strankama da li se dionicama osnovom kojih se ostvaruje prekoračenje kontrolnog praga smatraju i vlastite dionice koje drži Ciljno društvo, s obzirom na odredbu članka 235. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine, broj 111/93. do 88/13.) prema kojoj (u tekstu kako je glasilo u sporno vrijeme) po osnovi vlastitih dionica, društvu ne pripadaju nikakva prava.

Odgovarajući na navedene prigovore, tuženo tijelo je istaknulo da se kao poseban propis u postupku preuzimanja primjenjuje ZPDD koji se odnosi i na vlastite dionice koje trenutno ne daju pravo glasa. Po ocjeni Suda, tuženi se pravilno pri tome pozvao na odredbu članka 8. stavka 2. ZPDD-a, prema kojoj se postotak dionica s pravom glasa u ciljnom društvu izračunava u odnosu na sve dionice tog društva izdane s pravom glasa, uključujući i vlastite dionice kao i dionice kod kojih je pravo glasa isključeno ili ograničeno zakonom ili pravnim poslom. Slijedeći smisao navedene odredbe jasno proizlazi da se u izračun broja-postotka dionica kojima se ostvaruje kontrolni prag iz članka 9. stavka 1. istog zakona i na strani ponuditelja moraju uzeti i vlastite dionice jer bi u protivnome došlo do stavljanja u omjer sadržajno različitih veličina i neusporedivih parametara.

Posebno pri tome valja imati na umu da je odredbom članka 6. ZPDD-a izrijekom, u stavku 1., uspostavljanje odnosa zajedničkog djelovanja temeljem sporazuma iz članka 5. stavka 1. izjednačeno sa stjecanjem dionica s pravom glasa, a, nastavno, prema stavku 2. istog članka Zakona, dionicama stjecatelja s pravom glasa pribrajaju se dionice s pravom glasa osoba koje s njim zajednički djeluju, što otklanja prigovore da se dionice Ciljnog društva ne pribrajaju ponuditeljima.

Također, u odnosu na prigovore vezane uz dane punomoći što bi otklanjalo mogućnosti pribrajanja glasova, Sud ističe da u upravnom sporu odlučuje na osnovi činjenica utvrđenih u upravnom postupku. Kako uz pojedine tužbe dostavljene izjave dioničara nisu bile predmetom ocjene u upravnom postupku, a po svom sadržaju ni ne dovode u sumnju pravilnost kompleksno utvrđene činjenične osnove, ne nalazi se utjecaja na odluku u predmetnoj stvari.

Sud stoga osporeno rješenje prihvaća i u navedenom dijelu te ocjenjuje da je tuženo tijelo pravilno utvrdilo da je za tužitelje nastala obveza objavljivanja ponude za preuzimanje dioničkog društva u pitanju, iz čega slijede obveze u odnosu na ostale dioničare.

Ni procesni prigovori vezani uz mogućnost sudjelovanja u upravnom postupku nisu prihvatljivi jer iz spisa premeta proizlazi da je tužiteljima omogućeno sudjelovanje, pozvani su na očitovanje o čemu postoje dokazi u spisima, što su neki i iskoristili.

Zaključno, Sud ne nalazi povreda Zakona na štetu tužitelja već cijeni da je osporeno rješenje doneseno na osnovi potpuno utvrđenih činjenica i uz pravilnu primjenu materijalnog propisa, pa tužbu odbija kao neosnovanu, prema članku 42. stavku 2. ZUS-a koji se primjenjuje u vezi odredbe članka 90. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/10. i 143/12.).

U odnosu na tužitelja M. K., iz dostavljenog izvotka iz matice umrlih Matičnog ureda R., klasa: 233-04/13-03/354, urbroj: 2170-06-04-13-2 od 1. veljače 2013. proizlazi da je preminuo 1. prosinca 2010. Prema odredbi članka 212. stavka 1. točke 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, broj 53/91. do 25/13.) koji se primjenjuje na odgovarajući način u upravnom sporu, temeljem odredbe čl. 60. ZUS-a, postupak se prekida kada stranka umre a nastaviti će se kada nasljednici isti preuzmu (članak 215. stavak 1. Zakona o parničnom postupku), pa je Sud riješio kao u izreci.

U Zagrebu 22. kolovoza 2013.

Zapisničarka
V. K., v.r.

Predsjednica vijeća
L. R. B., v.r.

Za točnost otpavka-ovlaštenu službenik

I.B.